



Factsheet

Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang 2021

Elk jaar rapporteert de Inspectie van het Onderwijs, als interbestuurlijk toezichthouder, in het landelijk rapport over hoe gemeenten hun wettelijke taken rondom toezicht en handhaving in de kinderopvang uitvoeren. Deze publicatie bevat de belangrijkste resultaten over het kalenderjaar 2021.

Interbestuurlijk toezicht

Eind 2021 hadden twee gemeenten een B-status. In 2021 begonnen alle 352 gemeenten met een A-status, wat betekent dat alle gemeenten hun wettelijke taken naar behoren uitvoerden.

In de loop van het jaar hebben twee gemeenten een B-status ontvangen. Deze gemeenten voerden hun wettelijke taken onvoldoende uit, maar werken aan de benodigde verbetering.

1. Registratietaak

De inspectie constateerde in 2021 bij 55 gemeenten een tekortkoming in de uitvoering van de registratietaak 2020. Bij 1 gemeente is uiteindelijk een nader onderzoek gestart vanwege risico's op onder andere de tijdigheid van het afhandelen van aanvragen.

2. Toezichtstaak

Uit het interbestuurlijk toezicht kwamen geen gemeenten naar voren waarbij, op basis van de jaarverantwoording over 2020 en gesprekken met de GGD'en, (grote) risico's op de uitvoering van de jaarlijkse onderzoeken in 2021 werden verwacht.

3. Handhavend optreden

Op basis van de jaarverantwoording 2020 is er contact geweest met 20 gemeenten voor aanvullende informatie over het handhavend optreden. Bij 1 gemeente is de inspectie een nader onderzoek gestart naar aanleiding van risico's op onder andere het handhavend optreden.

Ontwikkelingen 2021

Gevolgen corona waren merkbaar in de kinderopvangsector. De sluiting van de kinderopvang aan het begin en het einde van 2021 had gevolgen voor de uitvoering van het toezicht. Niet alle voorzieningen konden geïnspecteerd worden en gemeenten en GGD'en moesten opnieuw keuzes maken en prioriteiten stellen in het toezicht.

Personeelstekort en hoge werkdruk zijn grote uitdagingen voor de kinderopvangbranche. De impact van het personeelstekort lijkt al zichtbaar in de cijfers over 2021. Ook de komende jaren zal het personeelstekort impact hebben op de kinderopvangsector en verwacht de inspectie dit terug te zien in de uitvoering van toezicht en handhaving.

Per 1 juli 2021 zijn ouderparticipatiecrèches een wettelijk erkende vorm van formele opvang. Dit zijn kinderopvangvoorzieningen waar ouders onderling de opvang voor hun kinderen verzorgen. Ouderparticipatiecrèches moeten aan dezelfde regels voldoen als reguliere kinderdagopvang, met uitzondering van de opleidingseisen voor beroepskrachten en het vaste-gezichtencriterium.

Eerste verbetermaatregel gastouderopvang vastgesteld. In 2021 is een verkenning verbetermaatregelen gastouderopvang gestart. Op basis van deze verkenning is besloten het toezicht op de gastouderopvang te intensiveren. De eerste verbetermaatregel houdt in dat de jaarlijkse steekproefomvang wordt verhoogd naar 50 procent en eens in de drie jaar moet iedere gastouder geïnspecteerd worden. Het jaar 2022 is een overgangsjaar en vanaf 2023 gaat de verbetermaatregel in.

Verkenning start van het basisonderwijs verbeteren. In 2021 is aan bureau Sardes gevraagd om een wetenschappelijk kader te ontwikkelen gericht op het verbeteren van de start van kinderen in het basisonderwijs. Mede op basis van dit wetenschappelijk kader wordt afgewogen welke kansrijke interventies voor het verbeteren van de start in het basisonderwijs verder zullen worden onderzocht en uitgevoerd. Daarbij is ook oog voor de samenwerking tussen kinderopvangorganisaties en het basisonderwijs.



Omvang sector kinderopvang



9.128

KINDER
DAGVERBLIJF



4.820

VOORSCHOOLE
EDUCATIE



7.664

BUITENSCHOOLE
OPVANG



533

GASTOUDER
BUREAU



20.663

GASTOUDER
OPVANG



Toezicht op de kinderopvang

100%-norm opnieuw niet gehaald. In 2021 is 82 tot 87 procent van de voorzieningen voor kinderopvang geïnspecteerd. Dit is een toename ten opzichte van 2020. Toen werd slechts 57 tot 75 procent van de voorzieningen geïnspecteerd. Bij voorzieningen voor gastouderopvang werd in 2021 een steekproef van 20 procent onderzocht.

Minimaal één keer een onderzoek bij iedere locatie in 2020 en 2021. De meeste GGD'en hebben hier zoveel mogelijk op gestuurd. Op één GGD na zijn de GGD'en daar grotendeels in geslaagd. Landelijk gezien heeft 98 procent van de voorzieningen in 2020 of 2021 minstens één onderzoek gehad.

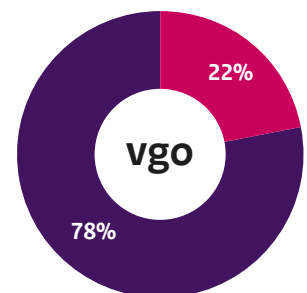
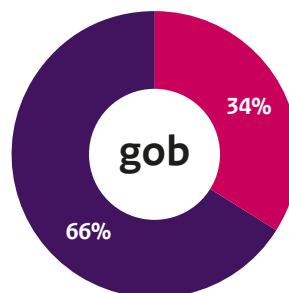
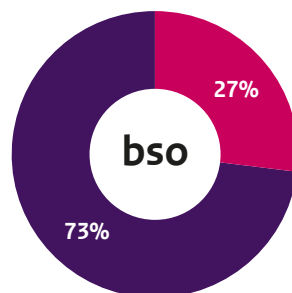
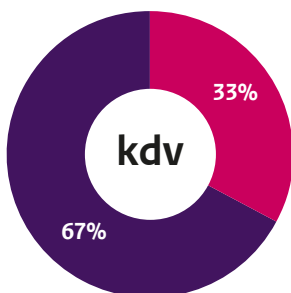
Bij een deel van de jaarlijkse onderzoeken worden één of meerdere tekortkomingen geconstateerd. Het percentage onderzoeken met tekortkomingen varieert van 22 tot 34 procent. We zien geen verschil tussen kinderdagverblijven met en zonder voorschoolse educatie.

De meest voorkomende tekortkomingen zijn divers per type opvang. De meeste tekortkomingen bij kindercentra gaan over de registratie in het Personenregister Kinderopvang en de beroepskracht-kindratio. Bij gastouderbureaus worden relatief veel

tekortkomingen geconstateerd bij de naleving van de eisen voor het bezoeken van de voorzieningen voor gastouders. Tekortkomingen bij voorzieningen voor gastouders gaan voornamelijk over de afwezigheid van rookmelders en gebreken bij de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid.

Herstelaanbod wordt vaak ingezet en leidt tot herstel van tekortkomingen. De inzet van herstelaanbod bij jaarlijkse onderzoeken varieert van 39 tot 86 procent afhankelijk van de opvangsoort. Bij voorzieningen voor gastouderopvang wordt herstelaanbod het vaakst ingezet. Het herstel van tekortkomingen bij een herstelaanbod is erg hoog (91 tot 97 procent).

Steeds minder jaarlijkse onderzoeken resulteren in een handhavingsadvies. Bij kinderdagverblijven (17 procent), buitenschoolse opvangvoorzieningen (15 procent) en voorzieningen voor gastouderopvang (4 procent) zet de daling die is ingezet voor de coronacrisis nog steeds voort, en is het percentage handhavingsadviezen nog verder afgenomen. Bij onderzoeken bij gastouderbureaus (11 procent) wordt in 2021 juist weer vaker een handhavingsadvies gegeven.



■ Geen tekortkoming ■ Wel tekortkoming

Themaverdieping 1: uitvoering toezicht in 2021

Voorzieningen die in 2020 niet zijn onderzocht kregen in 2021 prioriteit. Verder werden prioriteiten bepaald aan de hand van de zwaarte van het risicoprofiel en/of historie van de locatie en houder.

Onderzoek op afstand wederom ingezet in 2021. Volgens sommige GGD'en zorgt het voor meer flexibiliteit, kost minder (reis)tijd en opschalen naar een fysiek onderzoek is altijd mogelijk indien wenselijk. Sommige GGD'en geven aan dat het denkbaar is dat deze werkwijze in de toekomst gebruikt blijft worden.

Er is meer structureel contact met houders. Diverse GGD'en hebben hun contacten met houders een meer structurele vorm gegeven, zoals houdergesprekken of maandelijks een vragenuur voor houders. Zowel houders als GGD'en zijn positief over deze contacten.

Themaverdieping 2: meld-, overleg- en aangifteplicht (moa)

De bekendheid met de moa in de kinderopvangsector kan beter, maar ook in het toezicht kan de alertheid groter. Meer informatie hierover is te lezen in de '[Factsheet meld-, overleg- en aangifteplicht in de kinderopvang](#)'.

Handhaving op de kinderopvang

Bij 19 procent van de tekortkomingen wordt beredeneerd niet-handhaven ingezet. Gemeenten zetten beredeneerd niet-handhaven in om verschillende redenen. Bijvoorbeeld omdat een tekortkoming al is hersteld voor het afsluiten van een inspectierapport of vanwege verzachtende omstandigheden die vaker een rol spelen door coronamaatregelen.

Veel beredeneerd niet-handhaven wordt ingezet op tekortkomingen op voorwaarden over voorschoolse educatie. Andere voorwaarden waar beredeneerd niet-handhaven op ingezet is, zijn voorwaarden over de buitenspeelruimte, het vaste-gezichtencriterium, de oudercommissie, het doorgeven van wijzigingen, het beschikken over de juiste opleiding en het altijd aanwezig zijn van iemand met een geldig EHBO-diploma.

Er wordt vooral herstellende handhaving ingezet door gemeenten. Het gaat vooral om waarschuwingen (26 procent) en aanwijzingen (61 procent). Bij opnieuw geconstateerde tekortkomingen (recidive) wordt er strenger gehandhaafd. Er wordt dan voornamelijk last onder dwangsom ingezet.

De meeste tekortkomingen herstellen na de inzet van handhaving. De meeste tekortkomingen herstellen na een eerste handhavingsactie (84 procent). In sommige gevallen is het nodig om nogmaals te handhaven voordat een tekortkoming hersteld. Na meer dan één actie zijn bijna alle tekortkomingen hersteld (92 procent). De tekortkomingen die niet zijn hersteld, herstellen mogelijk alsnog na een langer handhavingstraject.

Colofon

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de Inspectie van het Onderwijs.

www.onderwijsinspectie.nl

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
© Inspectie van het Onderwijs | oktober 2022



Het volledige Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang 2021 is te vinden op de [website van de Inspectie van het Onderwijs](#).